

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

52. An vir honestus, cui magnum dedecus esset mendicare, possit
clanculum necessaria subripere? Ex p. 5. t. 8. r. 24.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

famis, aut nudtatis furatus fuerit cibaria, vestem, aut pecus pœniteat hebdomadas tres, Ergo, si imponitur pœnitentia ob acceptum in graui necessitate, qualis est fames, aut nuditas, id censetur illicitum.

7. Respondeo, textum non loqui de necessitate adeo graui, & vrgenti, neque ille textus est ex Decretalibus Pontificum; sed ex pœnitentiali Theodori, etiã responderetur loqui de iis qui indebitum modo acceperunt; non petendo, quod facillè obtinere potuissent. Deinde tertio (vt alij volunt) imponi potuit ea pœnitentia non ob peccatum propriè; Sed ob peccati similitudinem, quod non est inusitatum in iure.

8. Non obstat secundò, quòd dicit Sotus, quia hæc, bona temporalia non sunt à Deo per se instituta, neque ordinantur ad honorem tuendum, sed vitæ sustentationem, & aliàs quilibet honoratus vir posset accipere alienum, ne amitteret honorem suum.

9. Respondeo, si hoc argumentum aliqui valeret, concluderet neque in extrema necessitate licere, quia debitum dari etiam in ea, iuxta ipsum Sotum, non est ex iustitia, sed tantum ex charitate, & quod dicitur in vna obligatione, potest dici in alia. Item neganda est minor: ad multa enim cogi possumus per publicam potestatem ad quæ non tenemur ex iustitia, vt ad non fornicandum, blasphemandum, se inebriandum, & ac proinde etiam ad succurrendum pauperi. Nam vt cogamur, satis est, quod obligemur ex præcepto cuiuscumque virtutis, sitque necessarium, vel expediens ad bonum publicum, vt id fiat.

10. Non obstat tertio dicere Bannez quia hæc bona temporalia non sunt à Deo per se instituta, neque ordinantur ad honorem tuendum, sed vitæ sustentationem, & aliàs quilibet honoratus vir posset accipere alienum, ne amitteret honorem suum.

11. Nam respondeo; quod etiam si hæc bona non sint creata ad honorem tuendum; tamen satis est, quod diues teneatur succurrere grauius indigenti, vt ipse possit accipere, si alter dare non vult.

Et ideo satis remanet autoritate, & rationibus firmata nostra opinio aduersus carissimum Caramuelem.

12. Vnde ex his apparet, non debere correre nostram ref. 29. tr. 17. p. 2. nec etiam declarationem Sacræ Congregationis, cuius interpretationem ex dignis rationibus hic afferre nolo.

13. Et quidem in multis locis Caramuel notat me de inconsequentiâ, quod ego nego; Nam in dictis locis loquutus sum secundum probabilitatem virtutisque sententiæ, licet prius alicui magis adhæsissem. Hoc passim fecerunt, & faciunt Authores magni nominis, Suarez in opere de delegibus docuit, & valdè firmavit Bullas Pontificias non egere populari acceptatione; & tamen postea adhæsit cuidam sententiæ, asserendo Bullam quandam Iulij II. non fuisse vsu receptam. Sanchez in opere de matrimonio docuit in consuetu opinionum, illam esse amplectendam, quæ fauet Ecclesiæ, & tamen postea in opusculis circa aliquas quæstiones adhæsit opinioni, laicalem iurisdictionem fauenti.

14. Sed si Caramuel dicat hos Authores non fuisse loquutos consequenter ad doctrinã, quam ante docuerunt, & quod sibi non constant, & contrarij sint: Respondeo hoc esse negandum, sed dicendum esse loquutos fuisse modo affirmatiuè, modò negatiuè, quia vtraque opinio erat probabilis, quod inconsequentiã tollit, & contrarietatem, & ideo sunt excusandi anti-logia, & laudandi.

15. Poterat igitur Caramuel in dictis locis contra me notatis benignè me explicare, sicuti, explicauit, vt quondam noster sapientissimus Dicastillus, qui de me loquens tom. 1. de sacram. tract. 4. disp. 50. dub. 5. n. 10. sic ait, ecce hic Auctor sibi contrarius est, id Tom. IV.

tamen (quod illi non semel contingit) non reprehensione, sed gratiarum actione dignum est. Nempe vir pro communi bono laboras, & communi vtilitati seruiens; plurima lætione diues, & copiosus pro occurrenti consultantium, & quærentium necessitate, aut etiam desiderio, iam huic, iam illi parti adhæret, quando pars vtraque probabili ratione, & Doctorum viro- rum autoritate nititur, & in praxi vtrumuis operati- tutum est: voluit autem nobis in medium proferre ad hunc ipsum finem, quid in vna, quid in alia occasio- ne responderit quærentibus, quid quæso vtilius pro praxi? Hæc obiter dixerim, vt facillè iubeam, ne- scio, quos inuidos, qui hæc, si quæ, sunt similia, e rudi- to viro non verèrunt obicere, & alibi tom. 2. tr. 8. disp. 9. dub. 2. n. 88. sic ait: Eodem modo posset impugnari Dia- na sed in hoc erudito, & multæ lætione viro, non vitio vertendum; sed laudi potius tribuendum est, quòd resolutiones illius variæ sint, & quandoque op- positæ. Nempe scopus illius est tam Confessarios, quàm pœnitentes instruere, vt secundum probabiles Docto- rum sententias (etiam forte contrarias) possint se tuta conscientia dirigere in praxi pro nata occasione; in quo abundè pergit quotidie bene mereri de Republi- ca litteraria. Ita Dicastillus nominatim in mei fauo- rem, licet supra meritum.

16. Nota hic obiter, quòd ad ea, quæ contra me asse- rit Caramuel vbi supra § 3. n. 1257. respondeo, quòd in illo casu difficultas erat inter viros doctos de fructi- bus locationis multi: & ego constanter respondi non esse restituendos, sed solum mulum, sed non dixi eo modo quod tunc extabat, quia de hoc non erat tunc difficultas; Dominus enim instabat tantum super resti- tutione locationis, & mulum recipiebat, quia per sex solos menses penes rusticum permanserat, nec deterioratus erat. Ergo, &c.

Sup. hoc in tom. 8. tr. 7. Ref. 8. per tot. & in 60. 6. tr. 3. Ref. 372. in fine.

RESOL. LII.

An vir honestus, cui magnum dedecus esset mendicare, possit clanculum necessaria subripere? Ex p. 5. tr. 8. Ref. 24.

§. 1. Negatiuè responder Malderus in 2. 2. quæst. 32. art. 6. dub. 6. vbi notat aliquos docere, propter dedecus mendicationis posse virum honestum clanculum subripere in extrema necessitate; rectius tamen, ait ipse, videtur contrarium sentire post Tietmannum in Psal. 43. Nauarrus in cap. quiescamus num. 39. idque multò magis verum erit, quando non est extrema necessitas, præsertim cum pudor ille in necessitate mendicandi non videatur Sanctus, aut Christianus; sed potius vana superbia. Ita Malderus; & post illum Vvigers etiam in 2. 2. q. 32. art. 6. concl. 4. num. 56.

2. Verum contrariã sententiam docet Bannez in 2. 2. q. 32. art. 7. dub. vlt. circa solutionem ad 3. vbi sic ait. Si homo fuerit infimæ sortis, qui absque notabili hono- ris sui detrimento mendicare potest; & supplere hæc via suam necessitatem, non censetur adhuc esse in ex- tremâ necessitate, quemadmodum si per aliquam ar- tem posset sibi necessaria acquirere: si autem fuerit homo cui pro ratione sui status grauius sit men- dicare, neque alia via possit victum necessarium ac- quirere, non desunt opinantes posse eum clanculum accipere vbi cumque inuenerit victum, aut vestitum. Ita Bannez.

RESOL. LIII.

At si in extrema necessitate constitutus accipiat aliquantulum

N A
n i a
I V V
I I